

L $\frac{61}{548}$

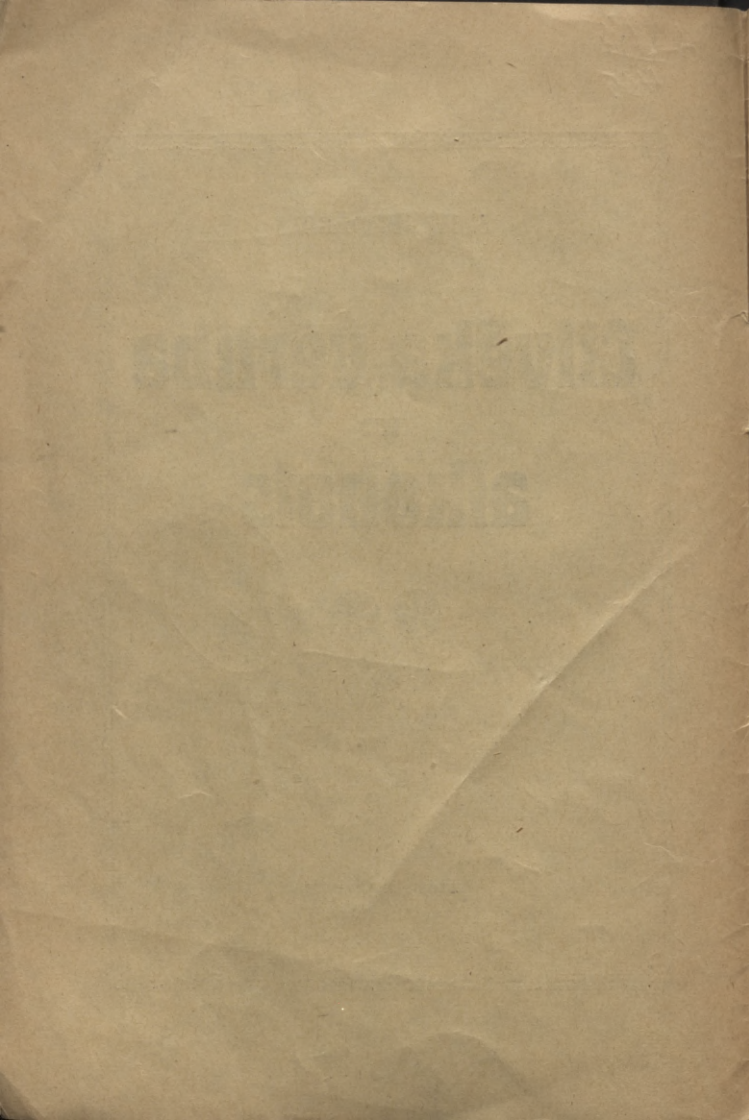
DUBL. NOD.

Skolot. P. DĀBOLS

Cilvēka vērtība un alkohols

Autora izdevums.
Rīgā, Elizabetes ielā 20, dz. 10.
1928.

L $\frac{61}{548}$

DUBL. NOD.

Dubsl
L

Skolot. P. DĀBOLS

Cilvēka vērtība un alkohols

Priekšlasījums noturēts pret-
alkohola biedrības „Spēks“ iz-
rīkojumā. Rīgā 1927 g.

Autora izdevums.
Rīgā, Elizabetes ielā 20, dz. 10
1 9 2 8.

L-1

Latv. PSR Valsts bibliotēka

~~64~~ 11.307

0303037786

SPIESTUVE «A T M O D A»
RĪGĀ, LIELĀ KALEJU IELĀ 56

Ievads.

Šinī priekšnesumā gribu apgaismot visai svarīgu jautājumu, kurš attiecās tiklab uz cilvēka personīgo (individuālo), kā arī sabiedrisko dzīvi, un no kura pareizās izpratnes un atrisinājuma atkarājās tautas labklājība.

Šis jautājums ir: „Cilvēka vērtība jeb pašvērtība un šīs vērtības postītājs alkohols“.

Tā kā augšminētam jautājumam vairāk ir garīga nekā materiāla nozīme, tad arī to aplūkošu, galvenām kārtām, no psiholoģiski-etiskā viedokļa, atstājot viņa ekonomisko pusi tautsaimnieku kompetencei.

Otrs apstāklis, uz ko gribēju vērēt jūsu uzmanību, ir sabiedrības uzskats, itin ka alkohola jautājums, vispār, būtu „veca, apnikusi lieta“, kādēļ par to ne labprāt grib dzirdēt.

Tiesa, alkohola jautājums jeb pareizāki: dzeršanas posts, nav jauna parādība sabiedriskā dzīvē un tautas psiholoģijā. Bet ka sabiedriskās zinātnes nozare alkohola jautājums jeb alkoholoģija ir, tomēr, vēl jauna parādība un tamdēļ tam piegriežama sevišķa vērtība īpaši mūsu jaunajā valstī — Latvijā. Šis svarīgais jautājums ir sācis nodarbināt plašāku aprindu sabiedrisko domu apmēram 25—30 gadus atpakaļ.

Tā tad mēs nevaram sacīt, ka Latvijā alkohola jautājums ir „veca lieta“. Tas no vienas puses.

No otrās puses vēl gribēju -aizrādīt uz to, ka mūsu — pedagogu — nolūks, galvenām kārtām, ir alkohola jautājumu apgaismot jaunātnēi, īpaši skolu jaunātnēi, no kuŗas es labu daļu ņesu.

Tā tad, kā redzam, mūsu jaunātnēi alkohola jautājums nebūt nav „veca lieta“ un domāju, ka viņa to uzskatīs par ļoti svarīgu savas nākotnes problēmu.

Tad vēl gribēju aizrādīt arī uz to, ka īsā priekšnesumā nav iespējams ņemt jautājumu plaši un vispusīgi iztirzāt, bet ka mans uzdevums ar ņo ir dot **ierosiņājumu** apzinīgās jaunātnes dzīves **paškritikai** un **paškontrolei**.

Tos, no godātiem klausītājiem, kuri vēlētos par cilvēka vērtību jautājumiem plašāku jēdzienu gūt, laipni lūdzu iepazīties ar prof. Messera darbu: „Tikumu mācība“, resp. mācība par vērtībām, L. Ausēja tulkojumā.

I.

Jautājumi.

Vispirms uzstādīsim dažus jautājumus.

Pirmkārt — vai cilvēks, vispārīgi, ir kaut kāda vērtība jeb vai viņā būtu kādas mums pazīstamas vērtības?

Otrkārt — kādas dabas šīs vērtības — absolūtas t. i. neatkarīgas jeb relatīvas t. i. atvasināmas?

Treškārt — kādā ceļā, jeb caur ko cilvēks visviegļāki šīs savas vērtības var zaudēt?

Novērojot cilvēku dzīvi un izturēšanos pret augstākās dabas, tā sakot, filozofiskas kategorijas, jautājumiem, mēs redzam, ka pastāv, galvenām kārtām, divi uzskaņi, proti:

Viens — ka cilvēkam un viņa dzīvei ir ārkārtīgi liela vispārīga un īpatnēja vērtība; ka cilvēks ir pasaulē nācis caur augstākās varas gribu — pirmcēlonības spēku — un gudrību; ka cilvēks rada augstākās vērtības, proti: kulturu, bet kultūra ved pie visas cilvēces ideāla, pie pilnības. Kultūra ir tilts starp mežonību un civilizāciju, starp ļaunu un labu, starp cilvēku un Dievu, un cilvēks ir šī tilta taisītājs, tā tad — būtne ar ļoti lielu pašvērtību. Pie šī uzskata turās visa cilvēces veselīgā un apzinīgā daļa, kuŗa tic savam augstājam uzdevumam un rada pasaules progresu — tā attaisnodama savu nozīmi pasaules vēsturē. —

Otrs uzskats ir, ka cilvēkam un viņa dzīvei nav nekādas augstākās vērtības un, ka cilvēka dzīve un uzdevums nestāv daudz augstāku par dzīvnieku dzīvi un uzdevumu. Ta esot tāda pati akla

dabas parādība, kā saules siltums, lietus lišana, vai stāda dīgšana un augšana. Cilvēks, tāpat ka augstākie dzīvnieki — vienkārši esot **dabīgās izlases produkts**, dabas rotaļa, bez kaut kādām saknēm mūžībā un bez augstāka uzdevuma pasaulē. Pie šī uzskata turās dažādu šķiru skeptiķi, pesimisti un dzīves bankrota upuri, kā arī lielākā daļa socialistu un par tiem kreisāku elementu — vispār ļaudis ar egoistiskām, šaura materialisma tieksmēm; tad: noziedznieki, pašnāvnieki un grimuši tīpi, kuriem nav vairs nekā svēta un vērtīga. Un tomēr, šie ļaudis, lai tie būtu augsti inteliģenti vai vienkārši ielas blandoni, savas sirds dziļumos glabā dzirksteli no cilvēka dievišķās dabas un vajag tikai rasties vēsmai, kas šo dzirksteli uzpūš par liesmu, lai tad tā pārvērstu cilvēku līdz pilnīgai nepazīšanai. . .

Bez šiem diviem galējiem uzskatiem ir arī citi mazāk nozīmīgi, ieskati par cilvēka vērtību un uzdevumu, kā piem.: a) **religiskā fanatisma** uzskats, pēc kuŗa cilvēka vērtība mērojama ar aklas ticības un reliģiozā fanatisma mērauklu, tad **materialistiskais** uzskats, pēc kuŗa cilvēka vērtība noteicama vienīgi ar zelta svaru jeb banknošu kaudzi u. t. t.

Cilvēks kā pašvērtība.

Kā jau augstāk aizrādīts, cilvēks ir radīts*) no augstākas, mūsu prātam neaptveramas, likumības, radīts un veidots, tā sakot, „pēc Dieva ģimja un līdzības,“ sūtīts pasaulē noteiktam uzdevumam, proti: **radīt augstākas vērtības un censties pēc mūžīgā pilnības ideāla.** Tā tad: izgājis no mūžības dzi-

*) Lietojot vārdu „radīts“ es nebūt negribu uzspiest Vecās derības cilvēka radīšanas veidu. Šini gadījumā ar vārdu „radīts“ es apzīmēju augstākās gudrības — pirmcēlonības — iemājošanu cilvēkā caur ko cilvēks kļuvis par apzinīgako būtņi pasaulē.

lumiem, iet caur šo laizīgo pasauli, izpilda jeb arī neizpilda savu uzdevumu un atkal nokļūst mūžības dzelmē, no kurienes tas nācis.

Sava uzdevuma veikšanai cilvēks ir saņēmis no sava garīgā radītāja un neš visur līdzī **mūžīgas** vērtības, proti: **garu, prātu un ticību** — trīs visaugstākās garīgas vērtības jeb runājot tautsaimnieciskā valodā — trīs kapitāla veidus, ar kuriem tam būs radīt jaunas, mūžīgas vērtības.

Gars cilvēku vieno ar visaugstāko būtņi — dievību un dod cilvēkam nemirstību; prāts atver tam darba lauku un dod iespēju radīt vērtības; ticība — ir tas dzinējspēks, kas visu dara iespējamu. Šīs trīs pamatīpašības sastāda katra cilvēka **pašvērtību** un viņa lielo **spēku**.

To pašu saka prof. Messers savā „Tikumu mācībā” rakstīdams sekoši:

„Zināma cieņa pienākās katram cilvēkam, jo katrs ir aicināts darboties vērtīgā piepildīšanā, kas arī ir visa kulturas darba saturs.“

„Mēs nevienam cilvēku nedrīkstam turēt tikai par līdzekli savam mērķim, mums tas jāuzskata ka pašvērtība, **pašmērķis.**“

Par cilvēka iekšējiem spēkiem resp. vērtībām lielais franču psihologs un cilvēka dvēseles labs pazinējs prof. E. Kue, saka sekošo: „Mūsos atrodās neizmērojami **liels spēks** un ja mēs viņam ļaujam neapzinoti darboties — tas var mums atnest ļoti lielu postu. Bet tiklīdz mēs šo spēku lietojam apzinīgi un gudri, viņš dod mums varu pašiem par sevi un nevien palīdz **mums** atsvabināties vai atsvabināt **citus** no miesas vai dvēseles slimībām, bet arī palīdz mums iemantot **laimīgu dzīvi**, lai arī viņas ārējie apstākļi būtu kādi būdami. —

L. N. Tolstojs, savā atdzimšanas apliecībā „Atzīšanās” starp citu saka „... strādāja prāts, bet

strādāja arī vēl kas cits, proti, kāds **iekšējs spēks**, kurš spieda mani griezt vērību uz to, bet nevis uz **citu** pusi un šis spēks izglāba mani no mana izmīsumā stāvokļa un veda manu prātu, gribu un tieksmes uz gluži citu virzienu . . .“

„Tikai **cilvēks** spēj iejusties visuma varenumā, tikai cilvēks varēja radīt Ņutona teoremas, Laplasa „Debesu mehaniku“, Rembrandta „Danaju“, Getes „Faustu“, „radio“ un tehnikas brīnumus u. t. t.“ saka A. Kroders savā grāmatā „Cilvēka mērķi“.—

„Mēs atzīstam par zinātniski pierādītu“, saka prof. Vagners, „ka cilvēkam ir tādas īpašības un spējas, kuŗas ir **tikai viņam vienam** un kuŗas to cieši atšķir no dzīvniekiem.“

No visa sacītā mēs noskārstam, ka cilvēkam ir **ļoti liela**, pat neaptverama **pašvērtība** un **nozīme** šīs pasaules dzīvē.

Šos lielos dārgumus nes sevī **ikkatrs viens** cilvēks, lai tas būtu mežonis, vai civilizācijas reprezentants. Bet jo augstāki cilvēks stāv uz attīstības pakāpēm, jo vairāk tas apzinās savu un citu līdzcilvēku vērtību.

Ar to būtu konstatēta cilvēka pašvērtība lielajā cilvēces sabiedrībā.

Pēc šī atzinuma, par **paša cilvēka** vērtību, mēs mazliet apstāsimies pie svarīgākām cilvēku radītām vērtībām jeb, pareizāki, pie cilvēka radīto vērtību **veidiem**, lai tādējādi gūtu pilnīgāku jēdzienu par cilvēka augsto uzdevumu jeb misiju pasaules progresā.

Pie normaliem apstākļiem cilvēks rada: 1) materiālās, garīgās un sabiedriskās vērtības jeb kulturu.

Pie pirmās kategorijas pieder visas saimnieciskās vērtības, kā uzturs, apģērbs, dzīvoklis un viskas vajadzīgs dzīvības un veselības uzturēšanai un

dzīves ērtībām. Kas saskaitīs un izmēros šo vērtību apmērus, ko radījis cilvēks no sirmās, tālās senātnes līdz mūsu dienām **tikai saimnieciskā laukā?**

Pie otrās jeb garīgo vērtību kategorijas pieder: 1) izglītības līdzekļi un sasniegumi; 2) zinātnes ieguvumi; 3) cilvēka ģēnijs, talants; 4) mākslas vērtības; 5) reliģijas dārgumi, un 6) literatūras ražojumi.

Liekās, šī vērtību nozare ir visbagātākā, jo ta aptver **visus trīs** cilvēka garīgās darbības virzienus, proti: **gara, prāta un ticības** apvāršņus. Un tamdēļ šo vērtību krājumi ir tik grandiozi un bagāti, ka mums atliek tikai izsaukties: „**Kur ņemsim mērakuļu cilvēka ģenijam?**“

Trešā vērtību kategorijā ietilpst: 1) Patstāvības jeb brīvības vērtības, kā valsts patstāvība, personības brīvība, pārliecības brīvība un visi citi brīvību veidi; 2) **Socialas vērtības**, kā sabiedriskie likumi un ierašas, kā arī tikumi; 3) **Valsts tiesības**, militarās vērtības, diplomātijas sasniegumi, tautas uzticība valdībai u. t. t.

Vērojot visas šīs sabiedriskās vērtības, negribot jāliecina: **cik varens tu esi, cilvēka radošais gars**, kas devis pasaulei jaunus saprašanās un uzbūves veidus! Tu vari nest neizmērojamu svētību visiem cilvēku sabiedrības slāņiem, bet tu vari atnest cilvēcei arī neaptveramu postu, ja atemetīsi savu dievības spožumu un piekērsies zemes kaislībām.

Ja nu vērtību piepildījums ir kultūras īstais saturs, tad no ta redzams, zik liela nozīme ir cilvēkam, ka šo vērtību radītājam, cik augstu tad mums jāvērtē pats cilvēks un viņa spējas!

Vērtību novērtēšanu saprast, nozīmē — saprast cilvēkus, tautas un laikmetu. No vērtību novērtē-

šanas izaug ideali, mērķi un uzdevumi. Tikai ar tiem ir iespējams dot dzīvei un darbam jēdzīgu saturu.

Atņemiet cilvēkam tiesību uz viņa vērtībām un viņa dzīve paliks niecīga, tukša un nevērtīga; viņš nogrims izmisumā, vai pazaudējis iekšējo līdzsvaru, meklēs savu patvērumu bezprātīgā maldu ceļā un klišanā pa dzīves tuksnesi. . .

Vai pēc visa ta, ko mēs atrodam cilvēkā vērtīga, mums nav jānāk pie slēdziena, ka **cilvēks tiešām ir dievišķa būtne, augstāks radījums**, kas nācis no nezināmas, bet jaukas pasaules un turp atkal aizies pēc savas zemes gaitas beigām.

Un ne velti cilvēkam dots un piedien nosaukums: „radības kronis“, „pasaules valdnieks“, „dievu dēls“ u. t. t.

Tiešam, mēs nevaram neko pilnīgāku, daiļāku un cēlāku iedomāties, ka vienīgi cilvēku, kurš izteic un atspoguļo pašas **dievības** pilnību un spožumu.

Arī Bibelē mēs lasam, ka cilvēks ir „dabas valdnieks“ piem.: Jēkaba grāmatā 3. nod. 7. pantā. Tāpat visi Kristus un apustuļu brīnumu darbi, kā piem. slimu dziedināšana, aklu atgaismošana, kurliem dzirdes atgriešana, miroņu uzmodināšana, jūras un vēju apklusināšana — viss tas liecina par cilvēka pārdabiskiem spēkiem. . .

Un kas ir visa tehnika un tehnoloģija, ja ne valdīšana par dabas spēkiem?

Ja, tāds ir cilvēks un tik augsta ir viņa vērtība!

Ar šo pašu ir atbildēts uz otro jautājumu, vai cilvēks ir abzolūta jeb relatīva vērtība? Ja, cilvēks ir **abzolūta vērtība!**

II.

Alkohols ka cilvēka vērtību postītājs.

Tagad aplūkosim mūsu sarunas trešo jautājumu, proti: **caur ko cilvēks var savas augstās vērtības visvieglāk zaudēt?**

Nekad neaizmirsīsim, ka katrai lietai ir savas ēnas puses: Mēs esam padoti tiem pašiem dualisma likumiem, kuŗi veido visas pārējās radības dzīves gaitu un formas. Arī cilvēka vērtības bieži vien sastopās ar pretējā virziena spēkiem. Dzīve ik uz soļa mums rāda, ka cilvēkam un viņa kulturas vērtībām vienmēr un visur draud briesmas un jo augstāku stāv cilvēks savā vērtībā, jo lielākas briesmas tam tuvumā, tā kā vismazākā neuzmanība, vai pārdrošība, to drīz vien norauj bezdibenā. Bet kas bezdibenā grimis, tas var vienīgi citus tur iekšā raut un maz ir to, kas no bezdibena spēj pacelties agrākos kulturas un vērtību augstumos. **Visbriesmīgākais kulturas ienaidnieks un cilvēka vērtības postītājs ir alkohols.** Šī viela ir izpostījusi ne tikai miljoniem atsevišķu cilvēku dzīvi un vērtību, bet pat **veselas tautas un valstis** ir gāzusi bezdibenā ar visām kulturas vērtībām un nākotnes cerībām. . .

Bijušās Krievijas briesmīgajā katastrofā, bez šaubām, alkohols spēlēja visievērojamāko lomu, atņemot prātu valdniekiem un padarot tautu par degenerētu masu, pilnīgi nespējīgu pretoties savam postam.

Bet ņemsim patreizējos apstākļus, kādos norisinājās vērtību radīšana mūsu pašu valstī.

Materialo kulturu jeb vērtības, kā zinams, rada, galvenām kārtām, **strādnieki**. Še nu alkohols ir atradis ļoti labvēlīgu vidi. Lielākā daļa fiziskā darba strādnieku dzer; sevišķi stipri dzer transporta jeb ostas strādnieki, kuŗi par alkoholu atdod caurmērā pusi no savas darba algas. Alkohola lietošanu tie pūlās attaisnot ar sava darba smagumu, bet patiesībā tas ir tikai ievērojies **netikums**, kuŗa saknes meklējamās vērdzības laiku dūksnājā, kad „kungu“ katru smagāku darbu bagātīgi aplaistīja ar lēto alkoholu. Tas līdzēja kungiem turēt strādniekus vienmēr pusdullumā un neprasīt sevīm cilvēcīgas tiesības. Šīs pašas vērdzības laiku atliekas sastopamas pie mūsu transporta un fabriku strādniekiem, un kāmēr strādnieks dzers, tik ilgi nav domājama nopietna viņu dvēseles un gara kultura, jo **alkohols un kultura ne mūžam kopā nederēs!***)

Tādā kārtā tiek radītas materialās vērtības uz **pašu strādnieku** personīgo vērtību rēķina.

Atņemiet strādniekam alkoholu un tas kļūs par cilvēka vērtības paraugu!

Ne mazāka loma alkoholam piekrīt cilvēku **garīgo** vērtību postīšanā.

Nesīm, piemēram, izglītības lietu.

Vai vēl tagad nepastāv augstskolās audzēkņu, studentu — biedrības — korporācijas — kuŗu mērķis, starp citu, ir žūpības kultivēšana, jeb runājot viņu valodā — kalpošana Bakchusam? Vai lielākā daļa no mūsu pedagogiem nav alkohola lietotāji un aizstāvji? Vai vidus skolu audzēkņi, labi zinādami studentu un skolotāju tieksmī uz dzeršanu, nelieto slepeni alkoholu? Skolotāji samaitā audzēkņus, vecākie audzēkņi jaunākos un gala iz-

*) Vācijā populars ir teiciens: „der trinkende Arbeiter denkt nicht und der denkende Arbeiter trinkt nicht“.

nākums ir daudzu jaunekļu un jaunavu nokļīšana uz
neceliem — pat cietumā. . .

Man zināmi gadījumi, kur pamatskolu vecāko
klasu „atvadišanās“ vakaros, kā prieka un omulības
iedvēsmotājs ir bijis alkohols, kuŗš lietots kopīgi no
pedagogiem, vecākiem un bērniem. Kauna sārtums
lai pārklāj ikviena pedagoga seju par tādām lietām!

Sevišķi iecienīts alkohols uz **laukiem**, visādu iz-
rikojumu, svētku un „kopmielastu“ gadījumos; da-
žādu organizāciju, biedrību un vienkārši jauniešu
vidū, kur tik labprāt mēdz dziedāt pazīstamo inteli-
ģento žūpu dziesmu: „liec lai glāzes staigā“.

Tā alkohols ārda mūsu augstās vērtības, mūsu
garīgo kultūru!

Ne mazāk posta alkohols nes sabiedrisko vē-
rtību laukā.

Novērojot valsts varaš organizēšanos un ierēdnie-
cības darbību, redzam, ka alkohols še spēlē tiešam
ista **diktatora lomu**.

Tautas priekšstāvju vēlēšanas **sākās un beidzās**
ar vis varenā alkohola „svētību“ un patriotiskām
dziesmām, priekš kam tiek ziedotas miljoniem lielas
naudas sumas.*)

Partiju līderu politiskās kombinācijas, ministru
un citu augstāko valsts amatu sadalīšana un to
ieņemšana notiek, pa lielākai daļai, pie alkohola
glāzēm.

Bet visspožāki alkohola zvaigzne mirdz **diplo-
matijas augstumos**, kur visbiežāki, zem nevainīgas
pēcpusdienas „faiv o klok tea“, pie smaržojošas kafi-
jas un saldu likjeru glāzēm, apburošu dāmu sabie-
drībā, tiek **pirktas un pārdotas valsts un tautas inte-
reses**... Sēžot tiksmīgā reiboņā, greznā zalona

*) Ta piem. manim zināmi gadījumi, kur daži „tautas
darbinieki“ ir izdevuši vairākus simtus tūkstošus rubļu gal-
venām kārtām dzeršanai, lai caur to gūtu sevīm balsis.

skāvienos un klausoties Beethovena simfonijā jeb valdzinošo dāmu maigajā čaloņā, mūsu diplomātiem — „valsts“, „tauta“, „darba laudis“ ar saliektām mugurām un krampjainiem pirkstiem, izliekās kā nejēdzīga karikatūra uz alkohola un smaržu radītā iluziju fona. . .

Tā alkohols iespaido diplomatus, tā grautas tiek cilvēka un tautas sabiedriskās vērtības. Kā spilgts piemērs sacītam te noder piedzīvojums ar musu robežu apsardzību, kur pa lielākaļ daļai zem alkohola iespauda radās vesela spiegu organizacija un mūsu valsts pārdošana, kā tas redzams no nesen iztiesātās „lielās spiegu prāvas“ Rēzeknē.

Un ko gan nedara ierēdņi zem alkohola briesmīgās varas?

Cietumi pārpildīti ar izšķērdētājiem un dokumentu viltotājiem; spiegiem un valsts nodevējiem, kuri savus noziegumus ir izdarījuši vienīgi zem alkohola varas iespauda.

Beidzot gribu aizrādīt uz to postu, ko alkohols nodara tautas krāšņākajam ziedam — mūsu jaunātnei.

Jaunātne dzer! . . . Cik briesmīgi skan šis vārds! — Dzer strādnieku, dzer inteliģences, dzer zemkopju jaunātne, dzer, neprasadama, kāpēc to dara? — vienkārši aiz patikas, aiz baudaskāres, aiz vieglprātības. . .

Bet šis dzeršanas sekas ir: tikumības pagrimšana, izpostīta dzīve, garīgs trulums, neciešama ģimenes dzīve, izvirtība, dzīves apnikums un, ka vienīgā izeja no posta, — pašnāvība.

Sacītam, ka mazu ilustraciju pievedīšu pazīstamo stāstu par itaļu lielā mākslinieka Leonardo da Vinči un viņa gleznu „Svētais Vakarēdiens“.

XV. gadusimtenī Itālijā dzīvoja slavenais mākslinieks Leonardo da Vinči. Visā pasaulē ir pa-

zīstama viņa glezna „Sv. Vakarēdiens“, kuru arī pie mums bieži redzam baznīcās un privātnamos.

No visiem 13 ģimjiem, kurus redzam uz gleznas, mūs visvairāk saista Kristus ģimis. Šis ideālais cilvēka ģimis tapis par paraugu visiem veco un jauno laiku māksliniekiem. Slavenajam gleznotājam grūti nācās atrast savam Kristum noderīgu paraugu. Gadiem viņš staigāja pa ielām, dārziem, teatriem un baznīcām, meklēdams garā tēlotam Kristum līdzīgu cilvēku. Pēdīgi kādā baznīcā viņš ieraudzīja dievbijīgu jaunekli, kurš bija nodziļinājies lūgšanā. Mākslinieks apskata daiļo stāvu, kuplos matus un miera pilno seju. Beidzot viņš pārlicinas, ka ir atradis savam Kristum meklēto paraugu. Viņš tuvojās dievlīdzējam un izteic tam savu vēlēšanos. Augstās kārtas jauneklis pieņem viņa priekšlikumu būt par modeli viņa Kristum uz gleznas. —

Paiet daudz gadu. Viens pēc otra ieņem vietas uz gleznas arī 11 mācēkļi, priekš kuriem visiem izdevies atrast labus paraugus. Uz glezna iztrūkst tikai nodevējs Jūdass, jo priekš tā mākslinieks nevar atrast noderīgu paraugu. Šoreiz mākslas meistars meklē paraugu pa pilsētas nomalēm, kur vairāk mīt pakļūši un noziedznieki. Te viņš krogā sastop kādu cilvēku ar bailīgu skatu un tādiem ģimja pantiem, kuri rāda, ka šis cilvēks dziļi grimis. Izredzētais Jūdasa paraugs ir iedzēries. Tas tūlī noproto, ko mākslinieks vēlas, un arī noģied, ka te var viegli nopelnīt dzeršanai naudu.

Vairāk reizes šis cilvēks noiet pie mākslinieka un pamazām Jūdasa ģimis parādās uz gleznas audēkla. Katreiz gleznotāja acis vēriģi skatās parauga sejā, kurā bailīgi novēršas, kad skats top par daudz pētošs, gleznotājs vairāk un vairāk pārlicinās par savas šausmīgās nojautas pareizību... Pēdīgi uz savu jautājumu viņš dabū noteiktu atbildi, ka

viņa priekšā par Jūdasa paraugu stāv tas pats cilvēks, kurš savā laikā stāvēja viņa priekšā par Kristus paraugu.

Zudis sejā karālisks miers un daiļais acu maisgums un to vietā palikušas zemu kaislību zīmes. Viņš izstāsta gleznotājam, kā nokļuvis sliktā sabiedrībā, kuŗa viņu pāvedinājusi uz dzeršanu. Bet dzeršana padarījusi viņu par neģēli un noziedznieku. Un tiešam briesmīga pārmaiņa: **no Kristus par Jūdasi!**

Mijā jaunātne! vai tavās rindās būs jēl viens, kas vēlēšies iet šī nelaimīgā jauneklja ceļu? Domāju kā nē. — Bet tāpat domāja arī minētais jauneklis savā sirds-skaidrībā, iekāms tas vēl nepazīna alkohola briesmīgo varu par cilvēku. —

Tu esi mūsu tautas nākotne, ja tu būsi tīra un vesela, tad visa tauta būs glābta un svētīta. Izšķīries kam gribi sevi ziedot, kam savas cilvēka augstās vērtības atdot: svētībai vai lāstam, atturībai vai alkoholam?

Kā ģīmi gribi nest: Kristus vai Jūdasa?

Rīgā, 1927. g.

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0303037786

L-20 1

0.05

Maksā 20 sant.

13. OKT. 1928